

ליל שבת קודש פרשת עקב ה'תשס"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי הפסוק, והיה עקב תשמעון וגו'.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, כתיב (דברים ז') והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם, ושמר לך ה' אלקיך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך, ופירש"י, והיה עקב תשמעון, אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון, ושמר ה' אלקיך לך את הברית, ישמור לך הבטחתו, עיין שם, ויש להבין מה הם המצוות קלות שאדם דש בעקביו, ובבעל המורים איתא, תשמעון ושמרתם ועשיתם, ג', כנגד מקרא משנה ותלמוד, עיין שם, היינו ג' לימודים יסודיים של נגלות התורה, שהם תנ"ך משניות וגמרא, והם כנגד הג' עולמות עשיה יצירה ובריאה, כמוכא בתיקונים, וצריך כל אדם ללמוד לכל הפחות קצת מהם בכל יום, וכמוכא בכתבי האריז"ל (פרי עין חיים שער הנהגת הלימוד פרק א'), ויש לומר שאלו הם מהמצוות קלות שאדם דש בעקביו, כי אצל רוב בני אדם סדר הלימוד קל ומזולזל מאד, ויכולים לעבור ימים ושבועות שאינו פותח חומש או משניות או גמרא חס ושלום, כי נדמה לו כדבר קל, ואינו יודע את עוצם החשיבות של לימודים אלו, אפילו במקצת, ואפילו בדרך גירסא, ואילו היה יודע את גודל החשיבות של התורה, ואיך שכל תיבה וכל אות מצוה בפני עצמה, היה גורם הרבה פסוקי תנ"ך ופרקים משניות ודפים גמרא, כי להרבה בני אדם נדמה שאין חשיבות רק ללימוד רצוף זמן רב, ובעיון עמוק עם מפרשים ונושאי כלים, אבל לזמן קצר ובדרך גירסא אין חשיבות כלל, וזהו טעות גדולה מאד, כי יש חשיבות עצומה לכל תיבה של התורה הקדושה, ועל כל רגע שלומדים זוכים לשכר אין סוף, אבל מחמת שהענין נעלם ומוסתר מבני אדם, לכן מזולזלים בה, ולכן הוא נקרא בשם "מצות קלות שאדם דש בעקביו", כי אין יודעים מעלתה, ואשרי מי שאינו ממעה את עצמו, רק חוטף כל יום אפילו מקצת מלימודים אלו, כגון חומש ורש"י מפרשת השבוע, ופרק אחד או כמה פרקים משניות כסדרן, וכן דף גמרא, בבלי ירושלמי תוספתא, ומוסיף גם על זה קצת מדרש וזוהר, שהם בכלל נסתרות התורה, שהם כנגד עולם האצילות, ואזי יש לנפשו מזון רוחני מכל הד' עולמות בכל יום, ומשביע את נפשו בקדושה, ורואים בחוש שבמזון גשמי אין אדם ממעה עצמו כלל, רק מועם מכל מיני מאכלים עריבים, ואפילו שחבירו מסתכל עליו וצוחק, אינו מתפעל ממנו כלל, רק ממשיך לאכול, ומשביע את רעבונו, וכן צריך להיות ברוחניות, שיאכל אדם בכל יום מזון רוחני מכל ד' עולמות, וישביע את נפשו עם מזונא דנשמתא כמו

שמשביע גופו עם מזונא דגופא (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח'), וזה נקרא והיה "עקב" תשמעון, ששומע קולו יתברך בתוך העקביים, כי מבואר בדברי רבינו"ל (שם), שעל ידי מזונא דגופא היינו אכילה ושתיה, מגדילין את "עקב" דסמרא אחרא, וכמו שכתוב (תהלים מ"א) אוכל לחמי הגדיל עלי "עקב", כי על ידי האכילה נתחזקו העקביים והרגלין, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קנ"ב). דוק בכבי ותשכח בנגרי, ופירש"י, אוכל הרבה ותמצא האכילה בפסיעותיך, שיחזק כחך, עיין שם, אבל כשאדם מכניס כוחו רק במזונא דגופא, אזי נחלש מזונא דנשמתא, ונתגדל עקב של הסמרא אחרא חס ושלום, מה שאין כן כשאוכל בכל יום גם מזון רוחני של לימודי התורה בעבור נשמתו, אזי מגדיל עקב דקדושה, ונתקיים בו (משלי כ"ב) "עקב" ענוה יראת ה', ולכן שפיר נקראים לימודי התורה "מצות קלות שאדם דש בעקביו", כי הם בעצם מצות קלות, שיכול כל אדם לקיים, אפילו בדרך קלה ומהירה, אבל רוב בני אדם מזלזלים בהם, ואשרי מי שאינו ממעה את עצמו, רק חוטף קצת מהם בכל יום.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהרב הגאון רבי זעליג ראובן בענגים ז"ל, רבה של ירושלים, היה מתמיד עצום, ועשה סיום על ש"ס מאה ואחד פעמים, פעם קרא למאהביו לסעודת סיום הש"ס, והיה לפלא, כי לא מזמן עשה סיום הש"ס, ולא נראה להם שבזמן קצר כזה עשה עוד סיום, והסביר לאנשיו, שהסיום הזה הוא מיוחד במינו, כי מחמת שהוא רבה של ירושלים, בעל כרחו הוא קרוא ומזומן להרבה חתונות ובריתים, להיות מסדר קידושין ולהיות סנדק, ועל פי רוב לוקח זמן עד שמכניס את החופה ועד שמביאין את התינוק למול, ולכן תמיד לוקח עמו גמרא, ועד שמחכים לחופה או לברית, הוא לומד קצת כסדרן, ועוד קצת, וזהו הסיום שעשה עכשיו, מכל הזמנים קמנים שלמד בעת המתנתו... הרי מי שיש לו שכל ודעת, יכול לצרף לימודים קמנים לחשבון גדול, ולטייל בכל מקומות התורה, אשרי לו.

והנה עוד ענין קל וזל בעיני הבריות, שבני אדם דשים בעקבותיהם, הוא לצער את חבירו באיזה צער כל שהוא, כי נדמה לבני אדם שאינו כלום, ומה בכך שציער את חבירו בגופו או בממונו, אבל באמת הוא דבר חמור מאד, ואדם יצטרך לשלם על זה מדה כנגד מדה, וכמו שכתוב (ויקרא כ"ד) כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו, ולכן ראוי לאדם לשפוט עצמו בכל עת, אם לא ציער איזה בן אדם, ואם לא לקח ממונו שלא כדין, כי אם לא יעשה משפט בעצמו, אזי יעשה עמו משפט מלמעלה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי שופטים) כשאין משפט למטה יש משפט למעלה, מה שאין כן אם אדם שופט עצמו בכל עת, וחוקר ודורש אם לא ציער את חבירו בגופו או בממונו, אזי פוטר מעל על עצמו כל מיני עונשים קשים ומרים, כי כשיש דין

למטה אין דין למעלה, וזהו והיה עקב תשמעון, היינו שתשמע המצוות קלות שאדם דש בעקביו, שדורך על רגלי חבירו ומצער אותו, את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם, היינו שתשפוט את עצמך בכל עת אם לא פגמת באיזה ענין נגד חבירך, ואז כשתשפוט את עצמך, ותעשה טוב וחסד עם הבריות, תפמור מעליך כל מיני יסורים קשים ומרים, ואז, ושמר ה' אלקיך את הברית ואת החסד וגו', מדה כנגד מדה שעשית חסד עם הבריות, והבן.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהיה איש זקן בבני ברק שהיה דרכו להחביא מפתחות ביתו על ארון החשמל הסמוך לדירתו, כי היה לו למירחא לשאת עמו המפתחות בכל פעם, ואברך אחד שגר בשכונתו ראה זאת, ולא היה נראה לו מה שעושה, כי נדמה לו להפקירות להשאיר מפתחות בחוץ, והתיישב בדעתו שילמוד אותו לקח, ופעם כשיצא מביתו לקח המפתחות והחביא אותם במקום אחר, וכשחזר הזקן נצטער מאד, כי לא מצא המפתחות, ולא היה יכול ליכנס לבית, והוצרך לקרוא לשכנים שיוציאו סולם דרך המרפסת שלהם, ולטפס לתוך המרפסת שלו, והיה לו צער גדול מכל הסיפור, ובדרך צער הפליט מפיו דיבורים חריפים נגד מי שלקח המפתחות וגרם לו כל הצער הזה, ולא עבר זמן הרבה ונפטר האברך הזה שלקח המפתחות, כי נתגלה מה שעשה, וקיבל עונש חמור רחמנא ליצלן, הרי שצריכין לזהר מאד לא לצער את חבירו, כי אחר כך סובלים מזה מה שסובלים רחמנא ליצלן, ואשרי הנזהר לא לדוש ולדרוך על רגלי חבירו, ולא לצער אותו בשום פנים ואופן.

גם מרומז ב"והיה עקב תשמעון", שתמיד יזכור אדם את ה"עקב" והסוף, היינו יזמו האחרון, ויזכור היטיב שלא ישאר לו כלום ליזמו האחרון אלא התורה ותפילה מצוות ומעשים טובים שרכש לעצמו, וכמו שאמר התנא (אבות ו) לפי שאין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובים ומרגליות אלא מצוות ומעשים טובים בלבד, כי כשאדם יזכור זאת תמיד, יהיה לו לקרן נפלא כל נקודה קטנה שזוכה לחטוף מקדושת יהדותו, ויכין לעצמו מלבושים טובים וחזקים לחיי עולם הבא, וכמו שכתוב (משלי ל"א) עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון, ואמרו על זה חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה נ"ב סי' ג) אימתי התורה משחקת לאדם, הוי אומר, ליום אחרון, כי אז ישמח מאד עם כל נקודה טובה שזכה לרכוש לעצמו, אבל על פי רוב הוא דבר "שאדם דש בעקביו", היינו שדורך ומכסה אותו תחת רגליו, כי אינו רוצה לחשוב מיום המיתה כלל, אבל כשיקיים "והיה עקב תשמעון" שיטה אזנו לשמוע היטיב את ה"עקב" והסוף, אזי יזדרז מאד לקיים את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם, כי יכיר היטיב שרק זה ישאר לו לעולם הבא, ואז ושמר ה' אלקיך

לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך, כי יזכה להגיע אל תכליתו הנצחי, והשם יתברך יזכינו לקדש ולטהר ימי חיינו, ולעסוק תמיד בטובת נשמתנו, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת עקב ה'תשס"ח

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחיגר, מעשה ג' דף ג"ח, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשך לספר, ושמע שהשמש עם הירח מדברים, והיה השמש קובל לפני הירח באשר שיש אילן שיש לו ענפים רבים ופריו ועליו, וכל ענף וענף ופרי ועלה יש לו סגולה מיוחדת, שזה מסוגל לבנים, וזה מסוגל לפרנסה, וזה מסוגל לרפואת חולאת זה, וזה לחולאת אחרת, כל אחד ואחד מסוגל לדבר אחר, וזה האילן היו צריכין להשקותו, ואם היו משקין אותו היה מסוגל מאד, ולא די שאין אני משקה אותו, אלא שעל ידי שאני מזריח עליו אני מייבש אותו, האילן עם ענפים רבים הוא האדם שנמשל לעץ השדה, וכמו שכתוב (דברים כ') כי האדם עץ השדה, ויש לו ענפים רבים ופירות ועלים, כי אדם כלול מכל העולמות, מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, ובמעשיו הטובים גורם תיקונים נפלאים בכל העולמות, וכן להיפוך במעשיו הרעים גורם חורבנות נוראות חס ושלום, וכל חלק ממנו יש לו סגולה מיוחדת, כי אדם יש לו כח התפילה, שמסוגל לפעול הכל הן ברוחני והן בגשמי, וכמו שכתוב (תהלים קי"ד) ישראל ממשלותיו, שנשמות ישראל מושלים בכל על ידי תפילותם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד), ומחמת זה נקראים "עם סגולה", כי כלולים בם כל הסגולות, ויכולים לפעול הכל בתפילתם, בני חיי ומוזנא רוויחא, אבל זה האילן צריכין להשקותו, היינו להמשיך לו מימי תורה ותפילה, ולעורר אותו לעסוק בתורה ובתפילה כראוי, כי תורה נמשל למים, וכמו שכתוב (ישעיה ג"ה) הוי כל צמא לכו למים, וכן תפילה נמשל למים, וכמו שכתוב (איכה ב') שפכי כמים לבך נזכה פני ה', ובלי מים לא יצמח כראוי,

ועיקר ההשקאה הוא על ידי הצדיק שבדור, שמעורר אותו לעסוק בעבודת ה' באמת, כי הוא "בעל השדה" שעוסק בכל תיקוני השדה, ומשגיח שיצמחו כל האילנות כראוי, ושיקבלו מים הצריכים להם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ה), אבל הצדיק אינו יכול לקחת הבחירה מן האדם, רק הוא מעורר נשמות ישראל על תורה ותפילה, ומביא אותם אל המים, אבל אינו יכול להכריח אותם לשתות, ומי שיש לו שכל, תיכף ומיד מרווה את צמאונו עם מימי הצדיק, ונצמח לאילנא רברבא, אבל מי שאין לו שכל, נשאר חרב ויבש, ונשרף מרוב חום השמש, כי הצדיק נמשל לשמש שמזריח על הצמחים ומגדל אותם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ע"ה.) פני משה כפני חמה, ומי שמקבל חמימות הצדיק, וגם שותה מימי תורה ותפילה שממשיך אליו, צומח יפה מכל הצדדים, כי מקבל ממנו חמימות, שהוא התעוררות והתלהבות לעבודת ה', וגם מקבל ממנו מימי תורה ותפילה, שהם הלחלוחית והקרירות לרוות צמאונו, שלא יתלהב יותר מדאי, וכמו דאיתא בתיקוני זוהר (תיקון י"ג) אלמלא כנפי ריאה דנשבי על לבא, היה לבו שורף כל גופו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ח), אבל מי שמקבל פני השמש שהוא התעוררות הצדיק, אבל אינו שותה את המים שמביא אליו, הוא נשרף מרוב חום רחמנא ליצלן, כי ריבוי אור גורם שבירת הכלים, וזה מה ששמע החיגר את השמש קובל לפני הירח, אם היו משקיף אותו היה מסוגל מאד, ולא די שאין אני משקה אותו, אלא שעל ידי שאני מזריח עליו אני מייבש אותו, כי השמש שהוא הצדיק, אומר מרוב ענוותנותו, שלא די שאינו משקה את האילן כראוי, כי אינו יכול להכריח אותו לשתות מימי התורה והתפילה, אלא גם שורף ומייבש אותו מרוב חום, כי אור הצדיק לפעמים נהפך על אדם לאש, ונשרף מרוב חום, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ומתקרב אל הצדיק בהתקרבות אמיתי, שמקבל ממנו התעוררות גדול לעבודת ה', וגם לוקח ממנו מימי התורה והתפילה, ושותה מהם כל צרכו, כי על ידי זה יצמח ויגדל לאילן טוב ויפה, ויצא ממנו פירות טובים ומתוקים.

ואמר מוהרא"ש, שזה סימן על צדיק אמיתי, שמכיר את חסרונו, ומתוודה עליו, כמו שקבל השמש לפני הירח, שלא די שאין אני משקה אותו, אלא שעל ידי שאני מזריח עליו אני מייבש אותו, כי יש מנהיגים ומפורסמים, שלא די שגורמים לאנשים להתרחק מלימוד התורה בתמימות, ומלעסוק בתפילה ובהתבודדות כראוי, אלא גם מתפארים שהם מנהיגי הדור, ויודעים איך להדריך בני אדם, ובאמת אינם יודעים אפילו להנהיג את עצמם, ומכל שכן אינם יכולים להנהיג את אחרים (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א), כי דרך הצדיק האמת לעורר בני אדם לתורה ולתפילה כפי מדריגתם, ואם אינם יכולים ללמוד בהבנה גדולה, מעורר אותם ללמוד בדרך גירסא ובאמירה בעלמא, וסוף כל סוף יבינו (שהות הר"ן סי' ע"ז), ואם אינם יכולים להתפלל כעת

בהתלהבות גדולה, יאמרו התיבות בפשיטות כסדרן, ועל פי רוב יבואו אחר כך להתלהבות גדולה (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' צ"ח וסי' קב"א), אבל מי שמחליש דעת בני אדם, ואומר להם שאין לימוד כזאת נחשב ללימוד, ואין תפילה כזאת נחשב לתפילה, אינו נקרא בשם מנהיג כלל, ואשרי מי שאינו יודע מהם, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים באמת, ולקבל מהם לימודם הנפלאה, עדי נזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת עקב ה'תשס"ח

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רע"ט המדבר מענין אמרית הצדיקים תורה מלמעלה למטה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, שיש שאומרים תורה מלמטה למעלה, והיא מלמטה רחבה מאד, שלמטה מרחיבין הדבר ומגדילין אותו מאד, ולמעלה הוא קצר, והולך ומקצר ועולה עד שלמעלה מעלה הוא קצר מאד מאד, כי למעלה לא נשאר ממנה כלום, רק מעט מעט, כי בודאי יש שם איזה ניצוץ הקדוש, אבל יש להיפוך, שאומרים תורה מלמעלה למטה, ושם למעלה היא רחבה מאד מאד, וכל מה שיורדת למטה מתקצרת ויורדת, עד שלמטה היא קצרה מאד, והיא רק מעט מעט למטה, אבל למעלה היא רחבה מאד: וכן בהתעוררות מלמטה, צריך שיהיה מלמטה קצר, בבחינות (תהלים ס"ו): "ודבר פי בצר לי", בבחינת שופר, שהרחב הוא למעלה והקצר הוא למטה אצל הפה, וזה בחינות "ודבר פי בצר לי", היינו שיהיה הצד הצר והקצר אלי, אצל פי, בבחינות שופר, וכמו שמצינו אצל דוד בכל תפילותיו, שהתחלה היה מן המיצר והדוחק, שהיה צר לו מאד, כגון מחמת שנפל עליו צרות אבשלום או צרת נבל וכדומה, ואחר כך בא באותו תפלה לתוך רוח הקדש, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה באמירת תורה, עיקר התכלית היא מה שיוצא לעובדא ולמעשה מאמירת התורה, ואם בני אדם מתעוררים לעבודת ה' מן התורה, וכן מתחזקים באמונה וביראת ה' מהורה מן התורה, אזי התורה גדולה ורחבה מאד

למעלה בשמים, ועושה שם רעש גדול, ואף על פי שלמטה נראים כדברים פשוטים, כי הם דיבורי אמונה ויראת שמים השווים לכל נפש, אף על פי כן למעלה הם גדולים מאד, ומתפארים עם תורה זאת בכל העולמות, כי זהו עיקר החשיבות, שבני אדם יתעוררו מן התורה לעבודת השם יתברך, ויעשו פעולות טובות לעובדא ולמעשה על ידה, אבל אם אין יוצא מן התורה שום דבר לעובדא ולמעשה, והוא רק דרוש ארוך ופלפול עצום, ולא נשאר ביד אדם כלום לעובדא ולמעשה, אף על פי שכאן למטה, התורה ארוכה ורחבה מאד, אבל כל שעולה לשמים היא מתקצרת והולכת עד שלא נשאר ממנה כמעט כלום, כי לא יצא ממנה שום התעוררות לעבודת השם יתברך ולדביקות בהקדוש ברוך הוא, ולכן כשאדם רוצה לומר תורה ברבים, צריך להתסכל תמיד על התכלית היוצא מדיבוריו, אם יגיעו לבני אדם איזה תועלת לעובדא ולמעשה מדיבוריו, ואז יש לו רשות לדבר, ובוודאי יעזור לו הקדוש ברוך הוא שיתעוררו בני אדם מתורתו.

וזהו המבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ח), שיש תלמידי חכמים שדין יהודאין, שאומרים תורה בדרך משל ומליצה נפלא, ובני אדם חושבים שיגיעו לאיזה תועלת על ידם, אבל לא נשאר בידם כלום, ואדרבה נכנס בהם כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, ונדמה להם כאילו לא יראה ולא יבין אלקים במעשה ידי אדם חס ושלום, עיין שם, כי תלמידי חכמים שדין יהודאין, שאומרים פלפולים ארוכים להראות חכמתם לבני אדם, או להוכיח ולשבור רוחם בדברי מוסר ותוכחה, הם כמו שדים הפורחים באוויר, שהם מזיקי עלמא וגורמים לבני אדם צרות ויסורים רחמנא ליצלן, כי מבישא לא הוי טבא, וכן אומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד), שבני אדם ותלמידי חכמים שהם בעלי דמיון, ונאחו בהם כח המדמה, כשהם אומרים איזה חידוש הוא נאה ומתקבל מאד (שקורין "גלייך"), אבל הרע שבו יותר מהטוב, ואלו החידושים מזיקים מאד, עיין שם, כי עיקר תכלית החידוש והדרוש רק להביא אדם יותר קרוב אל השם יתברך, אבל אם יש איזה תכלית אחר, הוא דרשה של דופי, וצריכין לזיהר מאד לא להיות ניזוק על ידה, ולכן צריכין לקבל דברי תורה מצדיקים ותלמידי חכמים אמיתיים, שכל כוונתם לעורר בני אדם לעבודת השם יתברך, ואז בוודאי יגיע לתועלת גדול על ידי דבריהם.

וזהו המבואר כאן בדברי רביז"ל, שיש אומרים תורה מלמעלה למטה, ויש אומרים תורה מלמטה למעלה, הצדיקים אמיתיים אומרים תורה מלמעלה למטה, ושם למעלה הוא גדול וארוך מאד, כי הוא מלא השגות גבוהות ועמוקות שהשיג הצדיק באור האין סוף ברוך הוא, אבל כמשתלשל ויורד למטה היא מתקצרת מאד, עד שמתלבשת בדיבורים פשוטים ממש, כי בוודאי אי אפשר להצדיק לגלות ההשגות

כמו שמשגיג אותם באור האין סוף, ולא יבינו בני אדם השגות כאלו כלל, אלא הוא מלביש ומצמצם אותם, מעילה לעלול, ומשכל עליון לשכל תחתון (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל), ומספר להם סיפורים ודברים של מה בכך, עד שמכניס בהם אמונה ויראת שמים (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' צ"א), ולכן אף על פי שהתחלת התורה למעלה גדול ורחב מאד, אבל כשהגיע למטה נעשה קטן וקצר מאד, כי הם דברים פשוטים השווים לכל נפש, אבל זהו עיקר הגדולה והחשיבות, וכן פעם אמר רבינו"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ב), שכל ההשגות הגבוהות מאד שהוא משיג, אינו עולה אצלו כלום כנגד איזה דיבור שהוא מגלה בפני העולם, כי בכל דיבור ודיבור שהוא מגלה בפני העולם, תלויים בו כל העולמות, עליונים ותחתונים, כי אף על פי שבדאי ההשגות שלו שאינו מגלה, הם גבוהים אלפים ורבות פעמים בלי שעור, כנגד מה שהוא מגלה בפני העולם, אבל אף על פי כן זה אינו חשוב ויקר בעיניו כל כך, מאחר שאינו מזכה את ישראל כל כך בזה, והעיקר הוא אצלו, כשהעולם זוכין לשמוע ממנו איזה דבור, עיין שם.

אבל אלו שאומרים תורה מלמטה למעלה, וכאן למטה בזה העולם התורה גדול וארוך מאד, כי אמר דרוש נאה ופלאול ארוך, אבל מחמת שאינו יוצא משם שום דבר לעובדא ולמעשה, לכן כשעולה למעלה הוא קטן וקצר מאד ולא נשאר ממנה כמעט כלום, אין בזה חשיבות כלל, ולכן אשרי מי שמקרב עצמו אל צדיקים אמיתיים, ומשתדל לשמוע דברי תורתם בכל עת, כי אז יזכה להתעוררות גדול בדביקות השם יתברך, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (דברים י') ועתה ישראל מה הוי"ה אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך, ואמרו על זה חכמינו הקדושים (ברכות ל"ג:) וכי יראה מילתא זוטרתא היא, פירוש, וכי יראה היא דבר קטן שהפסוק אומר מה ה' אלקיך שואל מעמך "כי אם" ליראה, ואומר הגמרא, אין, לגבי משה מילתא זוטרתא היא, שלגבי משה רבינו יראה היא דבר קטן, ושואלים כל המפרשים, הלא הפסוק מדבר אל כל ישראל, וכמו שכתוב ועתה "ישראל" מה ה' אלקיך שואל מעמך וגו', ולגבם בוודאי יראה היא דבר גדול, והנה על פי דברי רבינו"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי משה רבינו שהוא הצדיק האמת, יודע היטיב איך להלביש דברי יראה בדברים קטנים עד שיוכלו כל ישראל להבין אותם, כי הוא אומר תורה מלמעלה למטה, שלמעלה הוא גדול מאד, אבל למטה הוא קטן ופשוט עד שיכול כל ישראל להבינה, ולכן הפסוק אומר לנו סוד התשובה והיראה, ועתה ישראל, ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה כ"א סי' ו') אין "ועתה" אלא לשון תשובה, "מה" ה' אלקיך

שואל מעמד, הקדוש ברוך הוא שואל ממך בחינת מ"ה, היינו שתקבל את דברי הצדיקים שנראים כדברים פשוטים ודברים של מ"ה בכך, כי על ידם תזכה להגיע אל יראה אמיתית לפני הקדוש ברוך הוא, שזהו "כי אם ליראה את ה' אלקיך וכו'", כי הצדיקים יודעים איך להלביש בתוך דיבוריהם וסיפוריהם יראת שמים אמיתי עד שמעורר כולם לעבודת ה', וזהו ששאלו חכמינו הקדושים, וכי יראה מילתא זוטרתיא היא, וכי יראה היא דבר קטן, הלא צריכין להאריך מאד בדיבורי אמונה ויראת שמים עד שמעוררים נשמות ישראל, ועל זה אומר הגמרא, לגבי משה מילתא זוטרתיא היא, כי הצדיק האמת שהוא בחינת משה רבינו, יודע איך להלביש אמונה ויראת שמים בדיבורים קטנים ופשוטים ולעורר כל נשמות אל עבודת השם יתברך, והבן, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים ולקבל דבריהם בתמימות ופשיטות גמור, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

